

Sabırsız Dervişlere Mektup

– Mesut Kaymakçı · 14 Eylül 2010

İlk gençlik dönemlerimde babamın küçük bir dükkânı vardı. Okul çıkışı babama yardım ederdim. İyi de olurdu benim için. Dükkânda ufak tefek işler yaparak harçlığımı çıkarırdım. Ayrıca, mahallede kendi yaşitlarıma göre de ayrı bir saygınlığım olurdu. Yaşadığımız bölgede girmediğim ev kalmamıştır. Camı kırılan komşular bizi çağırırdı. Küçük çaplı işler olunca ben giderdim. Ayrıca da zevkle giderdim; çünkü işi yapmak için arabayla giderdim. Belki de işin en zevkli yönü burasıydı. Bir gün esnaf arkadaşlardan birinin evine gittim. Evde esnaf arkadaşın eşi ile dört çocuğu vardı. Fakat maalesef hepsi de zekâ yönüyle engelli çocuklardı. Ben bu çocuklardan birini tanıyordum ve sadece zekâ problemi bu çocukta var sanıyordum. İçimde inanılmaz bir acı oluştu. Çocuklar ne yaptıklarını bilmez bir şekilde sağa sola savruluyorlar, elimdeki camdan asla kendilerini sakınmıyorlardı. Daha sonra kendimi camı takılması gereken balkona zar zor attım. Çocukların annesi yüzünde kemikleşmiş bir "mahcubiyet duygusu" ile geldi. İster istemez konu kendiliğinden açıldı ve çocuklar hakkında biraz konuştuk. Kadıncağızın konuştukça rahatladığını gözlemledim. Fakat o konuştukça yüreğime toplu iğneler girip çıkıyor gibi oldu. Bu kadıncağız o zaman şöyle demişti."Ben bu çocukların en büyüğü olduğundan beri ne bir düğün, ne bir cenaze ne de herhangi bir cemiyet toplantısına katılmadım." Nedenini sordum. Çocukları hiç kimseye emanet edemediğini ve götürdüğü yerde de yaptıkları istem dışı davranışlarla etrafı rahatsız ettiklerini ve kendisinin de daha çok ezildiğini söyledi. Tarifi olmayan acıma duyguları beni tamamen esir aldı. Ne kadar büyük bir sınav" Kadıncağız anlatırken yılların verdiği pişkinlikle artık olayı kanıksamış ve sanki başkasının hayatını anlatır gibi rahat konuşuyordu. Ben bir cam takana kadar "sabır" gösteremediğim evde bu kadıncağız yaşamaya çalışıyordu. Beni en çok üzen sözü şu oldu: "Ben yaşarken kendi çocuklarıma bakarım. Bana bir şey olursa bu çocuklara kim bakacak?" Allah'ım ne büyük ruh! Ben işimi bitirip evden alelacele kaçmayı düşünüyorum, kadının sözlerine bak!

Hayatın çok çeşitli boyutları ve dönemleri vardır. Bu hayatın renkliliğidir ve güzelliğidir. İnsanlar bazen zorluklarla, acılarla veya haksızlıklarla karşılaşabilir. Bu durumda ruhsal ve bedensel olarak bir savunma mekanizması olarak "sabır" devreye girer. Her insanda belli oranda sabır etme özelliği vardır. Fakat her insanın dayanma gücü bir olmadığı gibi sabrının kapasitesi de farklıdır. Bazı insanlar belli olaylarda biraz sabrederek kendilerinin yeterince sabrettiklerini düşünürler. Hâlbuki diğer insanların nelere katlandığını bilmezler, bilemezler. Bizim sabır kapasitemiz hayatımızdaki mutluluk standardımız ile doğru orantılıdır. Sabır kapasitemiz geliştikçe mutluluğumuz artar. Bizim mutluluğumuzla alakalı bir kavram daha var: Şükür. İnsanı dengeleyen kavramlardan biri de şükürdür. Yokluklara ve zorluklara sabır eden kişi bollukta ve berekette de şükür ederek kendini dengeler. Yani bolluk ve bereket zamanlarında şımarmayarak şükrederek ruhsal olarak kendini dengelemiş olur. Kendisini bu geçici durumun coşkusuna kaptırmaz. Eğer kaptırırsa hep böyle gideceğini düşünerek hayal kırıklığına uğrayabilir.

İnsan yapı itibarıyla acelecidir. "İnsan aceleci (bir tabiatta) yaratılmıştır." (Enbiya 37) " Şüphesiz insan çok hırslı ve sabırsız olarak yaratılmıştır." (Mearic 19) Bunu bilen Rabbimiz dünyadaki sınavımızı da bu

yapımıza uygun olarak vermiştir. Yani, hayatımızın her noktasında "aceleci yapımız" ile mücadele ederek ve nefsimize yenilmeyerek ruhen yükselmemizi istemiştir. İnsanoğlu bu "aceleci yapısı" ile ne kadar mücadele ederse onu o kadar kıvama sokacak ve kendi kontrolünü o kadar ele geçirmiş olacak. Doğal olarak da bu mücadelesinin meyvelerini bu dünyada ve öbür dünyada görecektir. Dinimiz insanın dünyadaki ve ahretteki mutluluğunu hedeflediği için sabır konusuna çok önem vermiştir. Bu konuda birçok ayet vardır:

Yavrurum! Namazı dosdoğru kıl. İyiliği emret. Kötülükten alıkoy. Başına gelen musibetlere karşı sabırlı ol. Çünkü bunlar kesin olarak emredilmiş işlerdendir." (Lokman 17)

...Şüphesiz ki Allah, sabredenleri sever. (Bakara 146)

Allah, sabredenlerle beraberdir. (Bakara 153)

Belki yüz civarı ayette sabırlı olunması vurgulanmaktadır. Buraya hepsini almamız mümkün değil. Fakat bir dikkat çekici husus bazen insanoğlu otokontrolü elinden kaçırabilir. Bu durumdaki kişilere hatırı geçen birilerinin onun tekrar kendini dengeleyebilmesi için yardımcı olması gerekir. Ona sabrı tavsiye etmesi gerekir. Bu konudaki yardımlaşmayı da Allah (cc) Asr Suresinde "sabrı tavsiye edenleri" övmektedir. Görüldüğü gibi dinimiz her durumda sabırlı olmamızı istemektedir. Burada dinimizin toplumsal yönünü de görmüş oluyoruz. Belki kardeşimiz sabırsızlık gösterip kendine veya etrafına zarar verecekti. Fakat etrafındaki dostları ona sabrı öğütleyerek İslam toplumundaki bireylerin zarar görmesini engellemiş oldular. Bizim için mutlaka hayırlı olduğuna inandığımız sabır bütün peygamberlerin ortak sıfatıdır. Allahın dinini tebliğ ederken hepsi çeşitli sıkıntılara uğramış kendilerine eziyet edilmiş yurtlarından çıkarılmış hükümdarlar tarafından zindana atılmış ama onlar daima sabretmişlerdi. Allah Resulü'nün hayatı ise baştan sona en güzel sabır örnekleri ile doludur. Bu sebeple her Müslüman'a düşen görev kurtuluşun sabırda olduğunu düşünerek Allahtan sabır dilemek ve sabırlı olmaktır. Ayrıca Resulü'nü örnek alan salih kullar ve âlimler de aynı eziyetlere maruz kalmışlar ve onlar da bu işkenceler karşısında aynı şekilde sabırlı davranmışlardır. Peygamberimizin sabır konusunda söylediği yüzlerce hadis-i şerifleri vardır. Yalnız buraya iki tanesini almak yeterli diye düşünüyorum. "Müminin silahı sabır ve duadır."

"Hak Teâlâ sevdiği kulu dertlere müptela kılar oda sabrederse ondan razı olur."

Ayrıca, sabırlı olmak bizim kültürümüzde önemsenmiş ve bu konuda âlimler birçok nasihatlerde bulunmuşlardır. Mesela: " Sabır kara bir dikeniyutmak, diken içini parçalayıp geçerken de hiç ses çıkarmamaktadır. "- Şeyh Edebâli

"Sabır, demir kalkandır." - Mevlâna Celâleddin-i Rûmî

Sabreden derviş muradına ermiş. - Türk atasözü

Bir de Batı'dan örnek verelim: "Sabır acıdır, ama meyvesi tatlıdır." J. J. Rousseau

Âlimler içerisinde sabırla ilgili en güzel sözleri belki de Mevlana söylemiştir. Mevlana'nın sabırla ilgili sözleri bir kitap konusu bile olabilir. Buraya bir tanesini alalım: "Sabırlı olun zira bulutlar ağlamasa yeşillikler nasıl gülebilir? Aceleci olmayın. Maksada sabırla erişilir, acele ile değil, alelade otlar iki ay içinde, kırmızı gül ancak bir yılda yetişir. Tencerede bile yavaş ve ustaca kaynayan yemek, delice

kaynayandan daha lezizdir."

Sabır insanın kapasitesini zorlayan bir haslettir. Genel olarak sabır; acıya, zorluğa, haksızlığa ve başa gelen üzücü olaylara dayanma gücüdür. Bu güç sabrettikçe daha da artar. Ruh olgunlaşır ve daha huzurlu hale gelir. Bir felakete veya belaya maruz kalan kişi şikâyet etmemelidir. Çünkü Allah Teâlâ ona bir sınav vermiş ve onu denemiştir. Nasıl ki bir öğrenci kendisine verilen sorulardan şikâyet hakkı yoksa bizlerin de Allah'ın bizi sınamasından şikâyet etmemeliyiz. Yani, Yaratıcının bize vermiş olduğu sınavı bizim gibi kullara şikâyet ederek kendi prestijimizi sarsmamalıyız.

Burada aklıma gelen güzel bir hikâyeyi de aktarmak isterim.

Timur ile Yıldırım Beyazid bilindiği üzere Ankara'da savaşlar ve Yıldırım Beyazid yenilir ve esir düşer. Daha sonra Timur, Yıldırım Beyazid'e esir muamelesi yapmaz hatta onu arkadaş edinir. Bazı etkinliklere ve av partilerine beraber giderler. Bir ara Yıldırım Beyazid bir soru sorar Timur'a. Der ki : "İkimiz de aynı güçteydik sen beni nasıl yendin?" Timur der ki parmağını ağzıma sok! Beyazid işaret parmağını Timur'un ağzına sokar. Aynı şekilde Timur da onun ağzına kendi işaret parmağını sokar ve der ki : "Isır!" İki de ısırır. Sonra Yıldırım Beyazid pes eder. Timur sorar : "Neden pes ettin?" Beyazid: " Dayanacak gücüm kalmadı." Timur cevaben der ki: "Aslında benim de gücüm kalmamıştı. Biraz daha sabretseydin. Ben pes edecektim!"

Yine Timur'un güzel bir sözü var bu konuda: " Sabır boyun eğmek değil, mücadele etmektir!"

Bizler en küçük olaylarda sabırsızlık gösteriyoruz ve hemen şikâyete başlıyoruz. Doğal olarak da bir sonraki aşamaya geçemiyoruz. Aynen birinci sınıfta kalan öğrencinin ikinci sınıfa geçememesi gibi. Hâlbuki hayat büyük ruhlu insanlar için sürekli tekâmül halindedir ve sürekli gelişir. Ruhumuzun olgunluk derecesini artırmak için günlük hayatta karşılaştığımız olaylara karşı sabır kalkanını kullanmalıyız. Çünkü "Allah hiç kimseye gücünün yeteceğinden başka yük yüklemes." (Bakara 286)

Mesut Kaymakçı

Eğitimci -Yazar